

DÜSEVNI LISZT

Mészecsne verszke novine.

Podgovorni reditel: LUTHÁR ÁDÁM v Püconci.

Pom. reditela: Fliszár János i Kováts Stevan
v M. Soboti.

Lasztnik i vödávnik: Prejkmurszka evang. sinyorija.

Cejna na leto 20 din., edna numera 2 din.

Rokopiszi sze v Püconce májo posilati.

Naprejšlacsiló gorivzeme vszáki ev. dühovnik i
vucsitel.

Nase sinyorije szpráviscse.

Prékurmurszka evang. sinyorija je letosnye szvoje rédno szpráviscse, pôleg szkoncepanya lán-szkoga szvojega gyülése, v Gor. Petrovci juniusa 29. dr'zála. Vu lépom racsúni szo sze szpravili vküper pri toj prlíki Prékurmurja vszé evangeli-csancov zavüpniki.

Nazöcsi szo bili:

A) Kak sinyorije csesztnici: Kováts Stevan sinyör, szobotski dühovnik, kak gyülése cérkevni predszednik. Benko Józef veleindusztrijálec, kak gyülése szvetszki predszednik. Luthár Ádám pu-conszki dühovnik, kak sinyorije cérkevni zaper-nik. Darvas Ferenc vpok. vucsitel sinyorije szvet-szki zapernik, zednim G. Petrovszke fare inspek-tor. Fliszár János vpok. vucsitel, sinyorije pêne-znik. Darvas Aladár križevszki dühovnik, kak sinyorije pênezeni kontrol. Dr. Skerlák Aladár szobotski fiskális, sinyorije právdénik. Siftár Károly bodonszki-, Heiner Géza hodoski dühovnik, Obál Jenő szlávecske fare presbiter, Fenyves Károly hodoski- i Osváth Sándor puconszki kántor, kak sinyorije szodnoga sztolca kotrige.

B) Pôleg szlüzbe: Kuzma Stevan domany-sevszki-, Godina Stevan G. petrovszki-, Hima Sándor morávszki dühovnik, Dr. Vucsák Stevan bodonszki-, Vezér Géza, szobotski-, Fartek Ferenc G. szlávecski inspektor, Pojbics Gyula G. szla-vecski levitakántorvucsitel.

C) Kak fáni poszlanci: z D. Lendave: Varga Mátyás kurátor- i Horváth Mátyás pres-biter; z Bodonec: Siftár Mihály i Beznéc Stevan kurátorje, z Hodosa: Lacó Mihály i Abrahám

Jo'zef kurátorje, z Morávec: Kühár Jo'zef glávni-kurátor, Dsubán Ferenc, Zrinszki Stevan, Bencik Franc, Vucskics Jo'zef i Luthár Iván presbiterje; z Križavec: Kutos János glávnikurátor i Kozic Jo'zef pêneznik; z Szobote: Gomba Jo'zef kurátor i Vezér Jo'zef presbiter; z Puconec: Franko Miklos kurátor, Soós János presbiter i Frankó Jo'zef: z Gor. Petrovec: Balek Jo'zef, Ko-rosec János, Mikola Ferenc, Lázár Jo'zef i Ker-csmár Sándor: z Domanjsavec: Osváth Jo'zef ku-rátor; z Gor. Szlávec: Csurman Ferenc i Ma-kovec Iván.

D) Kak gosztjé: Hári Lipót, Skalics Sándor teologusje, Dsuban Jo'zef, Vukán Kálmán, Vértes Aladár, Lippai Vendel, Skalics De'zö, Bakó Károly, Makári Aladár, Titán Jo'zef, Hima Sándor, Paulik János, Varga Endre, Luthárova F. Sarolta vucsi-telje, Dr. Rituper Sándor, Bagár Iván, Vezér Ká-roly, Zsupánek Pál, Kühár János, Andrêcs Stevan, Kühár Stevan, Szmodis Lajos, Godina Ivan, Skra-bán Elek, Skodnik Ferenc, Hajdinyák Mátyás, Balek Sándor, Pörs János, Zisko János, Skerlák János, Kücsán János, Szabados János, Ker-csmár Zsigmond, Csarni János, Abrahám Vilmos, Siftár Ferenc, Horváth János, Szever Sándor, Siftár Stevan, Dsubán Jo'zefova, Godina Stevanova, Paulik Jánosova, Vukán Kálmánova, Skrabán Elekova, Bakó Károlyova, vdov. Sárkány Sándora i zvön tē imenüvani escse doszta drügi.

Siftár Géza poszlánc, szodnoga sztolca za-pernik, z-ednim marávszki inspektor i Vukán La-jos dolnyalendavszki inspektor szo za volo drü-goga poszla nē mogli prjéti na szpráviscse.

Pred gyülésum je öszvetna bóza szlüzba dr'zána. Po vrélom szpévanyi szo Godina Stevan

petrôvszki dühovnik pred oltárom naszledüvajôcs Bogá molili:

Szvêti i vszamogôcsi Bôg, miloscse pun nas Ocsa nebeszki! z-szrdcá právimo mí tebi hválo, ka szi i nász po evangeliomi Jezusa Krisztusa na obcsinsztvo vere pôzvaov. Preszimo Te, zdr'zi nász z vszêmi vervajôcsimi na onom jedínom fundamenti, steri je djáni, steri je szam Jezus Krisztus! Vlê vö na nász, na nase gmâne Dühá vere, môdroszti i môcsi, da tebi vugodno 'zivémo i vuvszem sze dopádnemo, da gotovi i vrêli bodemo na vszákó dobro delo i neszlisimo k onim, kí sze imentüjejo za 'zive i dönok szo mrtvi! Obüdi pasztére dühovne i vucsítele, kí sze dr'zijo molítvi i szlú'zbe tvoje rêcsi, napuni je z mocsjôv z vizíne, naj te szpajôcse büdíjo, te blodécse na právo pôt ravnao, te szlabe pokrepíjo, te vu vcaganyi dolipobite gorizdignejo i te dreszélne z nebeszkim trôstom obeszelíjo. Podêli nam tvoj blagoszlov k-onomi deli, stero dnesz eti oprávlati 'zelêmo. Podêli nam k-tomi dühamér, naj edni bodemo vu lübézni, stera je závezek popolnoszti, naj mí li díko tvojea iména pred nasimi ocsmí dr'zimo, z-rázlocsnimi dármí i mogôcsnosztami sze vjedínamo i tak tvoje králesztvo cimpramo, rászirjávamo. Obüdi vu nasem szrdci szmilenoszt prôti nasim vu szükesini bodôcsim bratom i gmânam, da tak vsze mlácsnoszt i nemáratnoszt nasega szrdcá obládamo i z-vrêlosztjov oprá-

lamo, stero 'zelês Ti od nász. Dopüsztí povszud, gde sze tvoj evangeliom glászi, nyega szemeni rászti, naj vszi, kí szo na imé tvojea Sziná oksztseni, sze vjedínajo vu dühi, da sze tak szpuni nyegovo obecsanye »i bode edna csrêda i eden pasztér«, kí je Jezus Krisztus! Amen.

Potom szo epistolo csteli (l. Petra 5, 6—11). Po bo'zoj szlú'zbi je offertorium pobérani na sinyoríje podpornico. Vküper je dáno 502·75 Din.

I. Benko Jo'zef sinyoríje inspektor szo z-naszledüvajôcsim govorényem ôdprli gyülês:

Visziko postüvani sinyôrszki gyülês!

Pôleg nase cérkevne násztave szmo dü'zni vszákó leto réden sinyôrszki gyülês vküppozvati, dopüsztíte mí záto, dapri etoj prilíki prvle kak sinyôrszki gyülês ôdprém, vasz pozdrávlam i na nas cérkevni 'zítek gledôcs tak na premi-nôcsi, kak na prisesztni sztális moje míszi, stímanye pred vász posztávim.

Edno leto je 'ze dojpreteklo, ka szem vu eto, predmenom tak vizziko postüvano csészti notri szpelani, na stero vrêmen szi vszígdar vu düsi navdêhnyeno nazâ zmíszlim. Csi bár eto pôt nemam drügo praviti, kak szem pred ednim letom naprê dao, dönok sze pa nebi prisztájalo, csi bi ono szamo znábidi z-drügimi recsámi ponávlano naprê dao, stero szem pri notri-szpelanyi meo prilíko glásziti. — Edno leto je prekrátko vrêmen escse i vu cslovecsem 'zítki,

Podlízstek.

Kaple vodé.

(Isztinszka pripovészti. Poszlov. Fliszár János.)
(Nadaljávanye)

Dobra szreca ga je pelala tá. Zemelszki goszpôd, koga je telkokrát za neszmlenoga, krvécéajôcsega, szíromaskí lüdi szilnika titulárvavo, pomilüvavsi ga, nyemi je nê szamo delo dao, nego je po doktora poszlaov i na szkrbno vrácsenye porácsao szvojo indasnyo ôrocsno szlú'zbenico. Szmilenoga szrdcá mila goszpodína sze je vcsaszí napôtila beté'znika glédat i edno velko kosaro je napunila z-rázlocsní dôbi 'zívísom za deco i beté'zno mater i za szebom je dála neszti.

Gda je szirôta beté'zna 'zenszka v-hí'zo sztôpiti i pri poszteli sztáti zaglédnola szvojo indasnyo goszpô, szkuzé szo jo pobile, cêlo môcs szi je vküp pobrála, malo sze je gori pozdignola, popádnola je té dobrocsinitelkinye goszpé roké i szküsüvala je je.

— Z-szlabim tihim glászom je hválila, ali oszlablena je nazâ na vankis szpádnola i zamalo sze v-tíhi szen pogrozíla.

Goszpodína je vö z-kosare na szto szklála prineseni 'zíví. Deca szo sze zaprva szreme'zljivo na sztran vlekli, ali szledi od gláda gnáni, szo batrivnési grátali i 'zmâhno zácsali trositi.

Szploj keszno je odisla domô od Fôrgosovi i beté'zník sze je escse ítak nê zbüdo.

— Tô je dobro znamênje. — právi deci — mati 'ze gori ozdrávjíjo, szamo lepô Bogá molte za nyih.

I kak je tá szmílena goszpodína vö sztôpila na dveri, Pistek, te nájsztarêsi je doj poklekno i zácsao naglász Bogá moliti, ti ménsi pa zanyim:

— Gorécs te molimo Ocsó,

Ozdravi nam mater naso,

Da mo te z-szrdcá hválili

I 'znyôv navküpe dícsili.

Povrni nyê nazâ zdrávjé

Z-nebeszke milosztse tvoje.

Naj szpunyáva szvojo dü'znoszt

I zvisáva tvojo miloszt!

ali vu tíváristva drústva 'zitki, stero je nê k-vrêmeni prikapseno, je pa escse 20—30 lét nê predúgo. Vu vezdásnyi pár lét vrêmeni je nasa szv. mati cérkev nesztamnim nevarnosztam, premenyávanyom bila i jeszle vödjána. V-szlédnyi 10 15 létii tak velika premenyávanya vidimo, da vnôgi eto vrêmen dr'zijo szvetovne prígođe (histórie) za te návékxi dél. Privszem: tom pa dönok tak verjem, postüivani gyülês, ka bár kaksté velke mere szo bilé i kaksté velke mere májo bidti one institucije, násztave, stere dneszdén cslovecse tíváristvo gíblejo, nyega sztávo podigávajo, kaksté globoko obhodijo nárođe mōdroszti znánja, eta premenyávanya, eta velke znamenitoszti dugovánja szo, csi je k-pred dvê jezero létii zgodjenim priglihávamo, doszta ménse znamenitoszti. Cêloga szvéta prígođe náiznamenitêse csinênje je krsztsansztvo. Krsztsansztvo je pobūdilo i prineszlo cslovecsanszti nôve, popolne idee, nôvo obcsütênje, nôve dúžnoszti i nôve násztave. Sztároga vrêmena nájosznovlenêsi národov vadlíványe je k-ednomi meszti, k-dr'závi, k-ednomi národí prikapseno vadlíványe bilô. Dr'záva i vera szta eden k-drúgomi bilá prikapseniva. Krsztsansztvo je prineszlo cslovészti ono ideo, ka je Bôg nê szamo cêloga cslovészta Bôg, nego escse vecs; „cêloga cslovészta lübez-nivi, szmileni Ocsa.“ Kí je nê bio z-onoga národa, kí je nê bio one dr'záve kotriga, szo

ga za barbára dr'závi, csi szo ga bár nakelikoteliko trpeli, je dönok tühinec bio. Záto je krsztsansztvo z-tém návukom, ka je Bôg cêloga cslovészta Bôg i vszê národov míli ocsa, je bratinsztva ideo razprésztilo na vsze nárođe. Krsztsansztvo nepozna ni mésztni, ni dr'závni, ni národni pregrádov, rázlocskov: *Krsztsansztvo je cslovészta vadlíványe. Za návékso dúžnoszti csloveka: „Lübi Goszpodna Bogá z-cêloga szrdca, blíznyega pa kak szamoga szebô“* posztávi. I da sze zezávamo na ete recsi, neszmimo pozábíti János apostola opomínánye: *„Sto pa právi, ka lübi Bogá i odürjáva szvojega blíznyega. Iá'zec je.“* Tak sze krsztsansztva dúh more vu Bogá i blíznyega lübeznoszti vjaviti i proti blíznyim vu dobri csinênnyaj szka'zúvati. Té nôve idee, tō nôvo obcsütênje je pôleg nôvi dúžnoszti z-novimi násztavami obogatilo cslovészta. Edna táksa násztava je mati cérkev, stera je pri szvojoj znamenitoszti i násztávi nê sztála pod obrambov dr'záve. Krsztsansztvo sze je nê pod oblászti obrambov rázsúrilo, témbole je pregányanyi, netrplivoszti bilô vödjáno. Pregányala je je z-edne sztráni tiranistva blōdnoszt, zagrižena netrplivoszt, z-drúge sztráni pa z-hūdōtolmácseni dr'závni interessov tak, da szo vu krsztsanszti dr'záve neprijátele vidili ino iszkali.

Pa je krsztsansztvo dalô caszari, stera szo sze caszara dosztájala, szamo je nê privolilo

Forgos Jánosa je doktor pri 'zené poszteli naisao. Tam je szedo z-doj povišnyenov glavôv. Viditi je bilô nanyem, ka ga te'zki kamen te'zi i burka sze vu dúsi. Doktor ga je nê jáko prestímao. Z-vizitérivao je betéznika, zravnao je vrásztvo i vōdao zapoved, kak sze má nücati i odísao je. Vszáki dén je jo pogledno, jáko szkrbno je jo vrácso, vszáki dén je bōgsa gratüvala.

Forgos János, te dela sze ogíbjócsi móz je pa zacšno delati, nesztanoma je pri zemelszkom goszpōdi bio v deli.

— Lehka sze na dobro pôt povrné — szo szí zgovárjálí vecsarje, zoszago sze je, ka nyemi 'zena vmerjé. Bogue sze je bojao, tō je szam nê szamo ednók pravo. Nateliko je escse nê bio pokvarjeni, ka bi za nikoj dr'zao 'zeno i deco, namimre v-gojdnó, gda je escse csíszto glavô meo, popádnola ga je za szrdcé edna nevidôcsa rōka i niksí szkriven znotrênnyí glász nyemi je etak sōsnjao:

— Tí jo vmorís, csi vmerjé! Tí bos nyéni vmorec! Nedúžno málo szvojo deco tí vecsinís za pogübléno! Tí jo szprávis na szírotinsztvo!

Táksega hípa je pod bremenom laszne to'z-

be i na ôcsimetanyem obtézeni, mandigao vō z-hí'ze, szkrivomá szí je brízao z-ôcsi szkuzé.

Ali dúšnevészti potvárjánye je li hitro zadvíla palinke v'zíványe 'zelnoszt i pokôre, zbōgsánja obcsütênje je vuszpála neszrámen 'zitek 'zívôcsa lübézen.

Preminôcse zdênje je bilô pokôre nágiba ráno vüpanye, ka z-Forgos Jancsia *trêzen János* bode. Eden mészec je hodo k-Goszpodini. Vecskrát sze je prigōdilo, ka je i v-tom hípi globoko v-gla'z pogledno, ali záto szo nyemi dönok haszek vzéli, ali bole, trpeli ga za betézne 'zené volo. Ali pehář sze je napuno, ár ednók, kak sze je zapôjo, delo dávjócsaga goszpōda spána je sztrahsno preklinjao. Zemelszki goszpōd bi nyemi escse i te odpúszto, ali span je vōnaznáo, ka ga je du'ze nemogôcse pri vérsztvi trpeli, ár ali on odíde, ali pa Forgos János. Tak je vödjáni z-szlúzbe i pá je brezi dela vadláro. I kak je 'zena zdravêsa gratüvala, násztópno sze je nazápográzdzao vu prvêso vtepeno 'zivilênje i znásánye. Hja sto dúso odá tomí hūdomi, tesko je jo odnyega nazá dobiti. (Nadaljáványe pride.)

nyega i nyegove sztebre za Bogá dr'zati i moliti. Za steroga volo szo nezrecseno mantrnikszto i pregányanye mogli trpeti. Privszentom sze je pa krsztsanszto razsürjávalo, ár je od szvétoga dühá navdêhnyeno i navdüseno bilô.

Tá krsztsanszka szv. mati cérkev sze je zaprva osznovála, kak dühovno obcsinszto, zstere podsztave sze je osznovála organizêrana násztava. Szv. m. cérkev je kak zvônêsnyia organizácia tüváristva, povrêmeni po vecs premenývanyi prêk sla. Ali csi szv. m. cérkev, kak vidôcsa tüváristva oganizácia je podvr'zena vszém onim obhodom, pod sterimi cslovek vu zemelszkom 'zitki sztojí, pôleg té zvünêsnyie szv. m. cêrkvi i od znôtra nyé jeszte edna drüga nevidôcsa szv. m. cêzkev, na stero cilajo ete szvétoga pizsma recsi: »Szv. m. cérkev lehko za Bo'ze králevszto imenüjemo«. I gda szo, kak nam tô szv. pizsma právi, píтали Zvelicsitela: gde je králevszto Bo'ze? je odgovor bio: „Od Bo'zega králevszta nemremo praviti, ka je eti, ali je tam, Bo'ze králevszto vu vami, vu csloveka düsi jeszte.“

Tak, viziko postüvani gyülês, Bo'ze králevszto sze káze med vszêmi onimi, kí sze pascsijio krsztsanszkoga návuka zapôvedí, kak je odnyí mogôcse, nájbole szpunývati. Jeszte tak edno nevidôcse dühovno obcsinszto, szvétcov szpráviscse. Nase szvéte evangelicsanszke vere eden te nájjaksi návuk od nevidôcse szvéte materé cêrkvi vcsi.

Krsztsanszto je napádanyi bilô vödjáno vu indasnyi, preminôcsi vrêmenaj i napádanyi, nevarnosztam je i dnesdén vödjáno. Ona znamenita gorinájdjenja, vu technicsnom sztáni naprêidênya, stere nász vu vezdásnyem hípi opojíjo, vrêdnoszti razpresztêranya vnôge nádújejo i zviszijo, tak da na vero kaj nedájo, meszto nyé drügo iscsejo, ali jo pa celô vö szrdcá zbrisejo i mammoni szlú'zijo. Pa je cslovek bogme jáko nepopolen krhki bivatek, szamo li pri ti zemelszki 'zelênaj je nedopunjeni. Kaksté zaveliko zmo'znoszti dr'zijo zemelszko vrêdnoszti, kaksté za znamenito stímajo znanoszti, môdroszti velikoszti, ni te eden, ni te drügi ne szprávi blá'zensztva, niti zadovolnoszti neprinesé národom. Národa véksi tál nemre bidti môdrozevcsepi. Tá véksa vecsina v-prvoj vrszti vu düsnom obcsütênyi 'zivé, tô obcsütênyie nyemi trbê tak vözadovoliti, tô obcsütênyie i právo zadovolnoszti pa nika drügo neszprávi

csloveki, szamo li krsztsanszko vadlúványie, nevkleknyena vera vu Bôgi i prísesztnom vekivecsnom 'zitki.

Postüvani sinyôrszki gyülês! Szv. m. cérkev dühovni motimovje osznovéjo i dühovno vezálje dr'zi vküp. Nájkrepse dühovno vezálje je lübéznoszti obcsütênyie, stero je i z-ednim vere návuka fundament.

Sinyôrszki gyülês je nase prekmurszke evang. szv. m. cêrkvi ravnanya vezdá nájvísisi fôrum. Ali cêrkevno delo — nyega ravnanye sze nema szamo vu denésnyem gyülêsi odprávlati i szka'zúvati, nego mámo szí za dú'znoszti posztaviti, da szvoje mocsí vu cêrkevnom tüváristvi z-delom pokázemo. Szv. mati cêrkev je nê szamo dühovnikszta, ali oblászti kotrig lasznoszti, nego vszákoga evangelicsanszkoga verníka. Za toga volo je potrêbno, da sze szvetszki elementi tüdi brigajo, interesêrajo za nyô i nyé ôcvetek pred ocsmí noszijo; vszáki verník more obcsütiti, ka csi szv. m. cêrkvi kákso szlú'zbo vcsiní, Bôgí vcsiní szlú'zbo. Na tom mámo bidti, da vu cêrkevnom nasem delanyi jákosztna, morálna vrêdnoszti vodi ino sze szka'zúje. Obcsinszki interesi májo ládati i nê szebicsnoszti; lübézen, endrügoga postüvanye i nê nezbívanye i nemáratnoszti. Ka sze té cil naj doszégne je potrêbno, da vu prvoj vrszti viziko postüvani voditelje szamí na szébe gledôcs ga za temel posztávijo. Vu nasem csinênyi prerazmênyie, prestímanye, dú'znoszti obcsütênyie, dela vernoszti, z-recsjôv lübézen blíznyega i dela pomocsníkov postüvanye szka'zújmo.

Kak je znáno v-preminôcsem sinyorszkom gyülêsi je dokoncsano bilô, ka D. D. odprêmo. Uprav szmo ga ôdprli i v-doj pretecsenom solszkom leti szmo 7 vucseníkov meli gori vzéto, z-steri je eden z-cêla, eden z-polojne, placsvúvao z-pêzezi, dvá z-tála vu naturiálaj, dvá szta k-senki bilá, eden je pa szamo szálas meo v-nyem, ár szo ga z-hránov g. Dobrai obravnali cêlo solszko leto. Zacsétek je teski bio, ali z-gedrnoszti, z-Bogá i vrêli verníkov aldüvanya pomocsjôv szmo prvo leto vöszprevodili. Eti sze morem szpomenôti, ka szo sze neobtrúdnô trüdili eti v-Szoboli vpokôji bodôcsi vucsitelje pri vucseníkov dühovnom pelanyi; Szobotskoga 'zenszkega drüstva hvále vrêdne kotrige szo nê szamo csúvale na vucseníkov potrêbno prehránenyie, nego szo escse vu velikoj meri materiálno podpêrale D.

D. Poszebne gmajne szo necsákano velko áldovnoszt prikázale, náimre püconszka, szobocská i morávszka. Brezi pogovárjánya moremo vadlúvati, ka szo nisterne gmajne vu tom táli veliko mlácsnoszt szka'zúvale. Ali neszámimo pozábiti. ka je vu vezdásnyem vrêmeni teski razmeraj jáko nezahválnó delo verníke nesztanoma prisziljávatí na darúvanye, dónok pa lehko pôleg dúsnevészti vadlújemo, ka oni gmajn verníki, ki szo naté szvéti cil poprgiscsi prineszli áldove, nika menyé nemajo od tê, steri szo nê aldúvali, nego lêhko povêmo, ka escse vecs májo. Ár Bôg dá, Bôg vkrá vzeme, stero nigdár neszmêmo pozábiti. Vu denésnyem gyúlêsi pôleg redovéka ednoga punktoma bodemo od Deacskoga Dôma povéksanya sze tanácsivali, stero je bogme nê premálo goridánye. Dopúszttite mi postúvani gyúlêš, da vász z-lúbéznosztí recsjôv gori pozovém i proszim, bojdite od blíznyega lúbéznosztí i postúvanya, vu vasi dobri szrdcáj od szvétoga dühá navdêhnyeni, da na etoga jedíno evangelicsanszkoga prêkmurszkoga szpráviscsa povéksanye i goridr'zánye vszáki pôleg szvojege môdusa i premôcsi, na ete vszê nász szvéti oltár dobrovolen áldov prineszé. Naj sze z-nôvi vretin obiljáva szv. nasa m. cérkev, da obarjemo po tekájí prigode med velikim bojom szebi vö zbojüvani nyéni cérkevni karakter i vrêdnoszt. Pobo'zni verníci, kí dnévov teske ôpravice z-trúдавnim delom, z-zúlnatnimi rokami z-tekôcsim znojom sze bojüvavsi, pozványé szvoje odprávlate i gda bí od toga bíla rêcs, ponúdti álmotvo deteti, stero je nedú'zna dúša na zemli, v-sterom sze znanosztí klica gájí, ár ovak povégne, veszne i zgúbí szvojo vrêdnoszt — neverjem, nemrem vervati, ka bi sze escse to nájtrdse, okorno szrdcé nebi zmêhcsilo i eden zálos krúha, ali nisterne krumpis bi nyemi nebi darúvalo. Jeszte vu nasoj szv. materi cérkvi povôli kotríg, steri bi pri toga szvétoga cíla naprêpomáganyi lehko z-dobrov példov hodili naprê i primêrni áldov prinásali, stero bi sze prinyí z-Bogá pomôcsi niti nebi poznalo, ali obsinsztvi, nasemi prêkmurszkomi evangelicsansztvi i tak tüdi szamim, na szlú'zbo szlú'zilo. Za dú'znoszt bi mogli szpoznati ober vszega vise, da sze vu nase mladézni szrdcáj obarje i vtrdí evang. krsztsanszki kulturni morál i karakter. — Ta edna nájvéksa nasa gmajna, kak szem 'ze prvle pravo je primêrno celô máli áldov prineszla. Domajnsevcí szkoron nika. Ne

verjem, ka bi vu oni gmajn kotrígaj drúge dúše prebívale; ka bi rávno tê gmajnarje i gmajnarice bílé priszpodobne k-trdoga, okornoga szrdcá 'zenszkam ino mó'zkom, vu steri szamo szebicsnoszt i neszmilenoszt prebíva; nego bole tó moremo miszliti, ka pri voditelaj fali ambíciá i ona dobra vola, ka bi sze potrudíli k-verníkov dveram trúpat, ár bi sze one zagvúšno tüdi ôdprle pred tisztim, ki sze k-nyim z vugodnim náklonom priblíza. Za toga volo znôva gori oproszim visziko postúvane inspektore, kurátore, dühovnike, prezbitere naj vövtégnejo szvoje podpérajôcse roké, példo ká'zejo na szv. materé cérkvi naprêidênyá neobtrúdnom delapresztori. Cêloga nasega dela nászhaj je vu Bo'zój rôki, 'znyega pomocsjôv mámo tak szvoje pozványé krepiti i odprávlati.

Od vecs, i tak tüdi z-moje sztráni sze ona vidma naznanyúje, ka bi na sinyorie racsun edna pizsárnica bíla neodlásano potrebna, kama bi sze kamcsi cseresz tjédna, vu gvúšnom dnévi vu vöodlocsenoj vöri stosté, ali za kakse to'zbé, ali prosnye, ali za drúgoga cérkevno poszla volo lehko povrno i odpravo. Szamí moremo vadlúvati, ka bole intenzivnêše delo potrebúje szpelávanye i ravnanye nase szv. cérkvi. Znôva proszim tak viszikopostúvane cérkevne, kak szvetszke voditele i delavce na podpéranje. Mocšno verjem, ka nê nateliko z-szkoncsanyimi i z-szklepmi, z-zapôvedami, ali z-paragrafusmi ogvúšamo právo, 'zelno ravnanye cérkevno, nego z-nôva porodjenyá dühom. Za steroga volo je potrebno velko szkrb obracsati, da sze právi intenzivni verszki 'zítek zbüdí vu verníkov szrdcáj. Z-etimi recsámi tó namênim doszégnoti, naj nasa cérkevna násztava i 'zítek nebode paragrafusov labirintus i z-paragrafusi zamrêzena, prepletena szteza, naj sze nasa cérkev ne vszúhsi vu brez 'zítka bodôcsa mrtva zrendelüvanya i predpíše, nego naj bode popravici z-dühovnim 'zítkom napunyeno szpráviscse. Vu etom postúvanom pozványi szvoje principiume, temelne i pôtkázajôcsa stímánya, nê za szvoje oszobe prevecsnoga cenénya volo 'zelém v-'zítek posztaviti ino je mogôcse kak nájbole priblízati, ár sze i jasz tüdi podvr'zem poprêsnomi szkoncsanyi i za dú'znoszt dr'zim podati sze po cérkevnom gyúlêsi i po pravdenom tanácsivanyi prinesenim szkoncsanyom i szklepom. I rávno z-etoga principiuma idôcsi, kak etoga gyúlêša eden voditel, niti nescsem probati i ne'zelém

moje stímanye, mojo volo z-szilov pretirati, na szklep oktrojálivati, nego tém bole 'zelém ogvűsati vszáke kotrige szlobodscsino govorènya i jus szlobodscsine vere obarvati. Ali tũdi za dű'noszt dr'zim csűvati i paziti na tũ, da tanácsivanye nase od oszobni náklonoszt gnáno, ali znábidi zburkanye cłajõcsi velleitásov szhája-jõcsi protivni, neprerazmèny volo, nezavdári doli z-právoga õmurnoga tanácsivanya tla na zburkanye i szmetlingo iszkajõcsi presztor.

Moja lásztnoszt je vszigidár sztanovitoszt bíla, stero je vcsászi, povèmo csi rávno nè na zámerje, ali na nikeliko ménse preercsènye dõnok zrok znalo prineszti. Proszim vasz da na tũ gledõcs me nedte pòleg vrèdnoszt szõdili. Edno lekho brezi szamne hvále odkrito vönazvèsztim, ka szem vu szrdci i dűsi napunyen z-csisztov volov, z-dobrim nágibom, hasznovito szlűziti szvétoj materi cèrkvi, stero sze i pri-vász trõstam.

Prvle kak bi nase tanácsivanye zacsnoli, lűbèznivo vasz pozdrávlam i sinyõrszki gyűlès vu bo'zem imèni odprém.

(Nadaljávanye pride.)

Csi scsète, naj má nasa cèrkev zadoszta verni, dű'znoszt znajõcsi, vrèli, õmurni kántorvucsitelov i dűhovnikov i katehetov, podpèrajte DIACSKI DOM!

Toldia Sztaroszt i Szmrt.

Piszao: Arany J., poszlovenco: Kardos J.

III. Szpèv.

(Nadaljávanye).

'Ze szta Toldi Miklos, ino sztári szluga z ovkraj po Rákosa pòli potűvala, Toldi naprè, Bence za nyim natihoma, tak da sze ni konyèv sztopáj csűti néma. Nyi kopito sze do nászlonye pogràza v pèszek, nega sztopnye naprè, ni odzaja, csi bi taki bíla, nyõ bi zagládila, ponocsnoga võtra vejacsja i szila.

Sztõpa sztári Toldi v miszli vtonyen, sztõpa sto zná, ka zdaj miszli, ár li mucsècs sztõpa; znam jasz, kaj i voda gde je nájtihèsa, je vszigidár v tekõcsem potoki nájglobsa. Ni Bence, od kèmao ideta, ne gucsi

ali on múcsanye li tézko zadrűzi; li prvo edno rècs võ naj povè Toldi, precì de jo znao on z vecsimi zvršiti.

Tak je szkoncsao zdaj on, kaj sze blűzi k vérti pridrűzi, tak da ni na pamet ne's vzèti, teda gde sze szkaslá (pòleg szvoje dõbi), gde sze pa z jahancom szvojim gucsècs lõdi. Ali i tũ potom on celõ tanihá, ár mõdro prevídì, kaj nika ne valá; sla, potűvala szta escse dober presztor, geto Miklos csűti dá ete pregovor:

»Nè szva nájne jame, nè zaman kopala, vis, Bence, eti sze neva vecs poznala, frliko vcsinijo i z ménè dnesz vűtro i praviti májo: vørjemo csi scsèmo . . .
Tũ malo tanihá, ali sze zadene, zná csi de vecs gűcso, kaj ga jocs prevzeme, i tak nevè, csi je edna szkrivna szkuza nè polejála zdaj nyegvoga obràza.

Li máli csasz trpì — dvè i trí megnyeni, kaj je Toldi v dűhi na szkuze nagnyeni, potom pá mõcs vzeme nad zburkanim szrdom, i dale govori z prav õmurnim glászom:

„Pred vrèmenom me v krõniko denejo, zdaj me vídijo i dõnok ne vørjejo; lekho nyim je prevecs, ka jasz sztarec csinim, grumszka sztrèla! sto pa menye, liki jasz nyim?

Lajos, tí segav král, jálen sztári král tí! bõgse okõ tvoje pozna moje potì, poznao szì varvácsa, kí je tvojga 'zitka z tèlom szvojim pokrìo v zvirì telko bitja. Zdaj me ne poznas vecs, pa mõcs mojo vídis, hm! kaj bi poznao tí sztáre baráte vis! mrzlo genes z plecsom na moja dela vsza; sztári krao! leszica je nè leszicnèsa.

Ali lekho 'zelès, jasz kak csrv naj lázim tebi pred nogámi i miloscso proszim? zakaj bi jo proszo? za koj pojbiics máli, koga dívji sztaris brezi zroka sáli! Jasz miloscso proszit? jasz, gda je on krivec? vèm tí vídis, Bence, ka szem zdaj jasz, sztarec! kmicsna mí je dűsa, liki kmicsna tènya, tak hodim, kak da me zemla nebi stèla.

Ka szem pregrèso z tèm, kaj szem prõtisztano, ino pokvarjen dvor kralá kázao trdno, v sterom komaj eden dober vojnik jeszte, li v dekél obràzi nistere opice?

Vidôcs, kaj z vogrina vlaske mule hobli :
nê je szlobodno tî! szem povedao králi,
ár csi veszne zdávnya národa návada,
ka je vrêdna szvétâ bliscsécsa mászcsava?

Nê sztaroszt, ka me v grob naszkori djáti má,
z zdávnyim mecsom rama escse ládati zná,
bolezni me gdate narêci ranijo
ali té manyôszi vöre me vmoríjo.

Ne zgányam jasz 'ze nê vecs miloscse kralá,
ali lúbo szem ga, Lajosá, kak szam zná,
dúh sze k-nyemi vlecsé . . . ka valá? ka valá?
szkrij sze sztarec, meri! to'zba nika nedá!

Z szílov je prêsao vö ete szlêdnye recsí,
liki gda sze z vöszke poszôde kaj cedi,
naszlêdnye sze vszigdár nájevcs szűne vö'znyé,
tak glász z Toldia menye i vecs tecsé.
Vkra j sze je obrno, gda sze je vözgúcsao,
halo je na ocsí potégno i múcsao,
tak je sô on dugo, dugo prôti vötri,
i szkuzé ôcs szvoji pripisúvao práji.

Od Pesta sze medtêm, liki kaksí oblák,
z prájom, rúmom blíza lúsztvó, gda je z'e mrák;
velko juvkanye de, gda ga zavídijo,
Toldi! hê nas Toldi! vszi goriszkricsíjo.
Tere sze vno'zina, tak sze naprê tiszka,
da vídi Toldia, híti, be'zi, trêszka,
okôli ga vzeme, pôť presztôpi nyemi,
ino ga pozdrávla z glászom, znaményami.

Zmed konyenikmi pa en gószpôd vösztôpi,
erkôcs: „Toldi, král te velí pozdraviti;
dugo ti 'ze dr'zí on miloscso gori,
ino te vidíti 'zelê v szvojem dvori.
Dao bi ti jo on 'ze sztô i nê ednôkkrát,
ali glász je zísao: v grobi je 'ze barát;
zdaj, gdare sze té glász za láz dr'zati zná,
poj, vzemi miloscso, stero ti z szrdcá dá.“

Tak je gúcsao; i gda bi konec bio gucsi,
prijátelsztva rokô je pôdao vitézi;
ali on sze müdí nyô precí prijéti,
blôdi z ocsmi, liki da bi steo dvojití.
Kama sze zglêdne on, v obrázi vszê lüdi,
radoszti trák szíja, radoszti v poglédi,
li on szam jedíni z dvojním okôm gléda,
vemda je odevcsen od radoszti réda,

Potom trák radoszti i nyega prehodi,
pogléd nyemi gorí, rokô dá goszpodi;
ali geto szvojo radoszt 'zelê szkrití,

idôcs, etak zacsne vu szebi múviti:
„Sztára bráda moja, tí gószť nepozváni!
vís, jasz szem od kralá zdaj v Búdino zváni,
lehko me mladénci májo tam spotati;
ali král zapovê, jasz morem bôgati.

No csi bos sze znála tam zadomesztíti,
i cácvne decske na dobro navcsítí,
z d'zúnd'zom te okladém, sztára bráda moja;
csi de pa szramote pôť eta pôť tvoja,
Po koszmini te mam, vöri, vösztrgati,
i na varaski plac med szmetí zmetati;
záto sze tak szka'zúj, szêra bráda moja,
da zláto ino d'zúnd'z bô korôna tvoja!“

(Nadaljávanye príde.)

Szpravte szi „Vsze je dobro, csi
je konec dober“ kní'zico, v steroj na 80
sztráni návucsne, vero krepécse lépe
pripovêszti nájdete po nasem jeziki. Dobi sze
pri vszákóm dúhovniki, kántorvucsíteli
i v Prêkmurszkoj Tiszkární. Cêna 5 Dinárov;
siritelom popúszť.

Prêkmurja znameniti evang. mô'zje.

(Nadaljávanye.)

Kardos János.

1801—1875.

Nâvéksi nas piszátel i pesznik i vend-
szlovenszkoga jezika i literetúre sztvoritel,
kí je té jezik napopolno künecsnozt osz-
nôvo. Od 1830-ga do 1835-toga leta je
v-Zalavármegyôvi na Szepetniki, od 1835-
toga leta mao pa na Hodosi bio dúhov-
nik. Narôdo sze je v-Norsinci 1801. febr.
13. od páverszkoga szíromaskoga ocsé, kí
je na vezdásnyega lasztnika Banko Viktora
sztanyê prebívao z-témrázlocskom, ka do-
kecs je vezdásnyi lasztnik prve vrszti pré-
mocsen pôrgar, tecsasz je on bogme liki
ti drúgi nyegovi krúsni (ali bole brez-
krúsni) zemláki, szíromaski goszpocsinár
bio morávsvzkoga zemelszkoga goszpodína
Batthányi grofa. Zagvúsnó na püconszko-
ga dúhovnika Berke Xaver Ferenca porá-
csanye je privolo té szíromaski kmet sziná

szvojega, kí je med vrsztníkmi szvojimi nepriblízano osztroga rázuma bio, vö dati vcsiti. — Szirmaskomi sztarisi vödati vcsiti dête! Steromi sztaris nigdár nevzeme haszka, szamo na nyega trosi, je bogme velko pítanye. Ár csi sze nyega vcsenyé za szíromastva volo pretrgne, kak tó segö májo praviti: nede szlászti goszpöd i në delavec Zvöntoga szôszedov z-nevoscsénoszti zhájajöcse ospotávanye, ogrizávanye: komi je kôdisi pesz? i drügi prebráni titulusje!

Kardos je v-Sopron v-gimnázium poszláni, v-evang. alumni je kak dober, szíromaski vucseník dôbo zaprva pôleg ménsega, szledi pa brez placsilá sztrosek. Na knige, na vcsenyá i píszyanyaskéri i za kvartéo potrebné pêneze szí je pa tak priszkrbo, ka je drüge prémocsnêse diáke pôleg szvojega vcsenyá vucso, — zagvüsnö je nika mále podpore tüdi dôbo od ev. szlovenszki gmajn. Tak je nadaljávaö med teskim sztrádanyem vcsenyé szvoje. Bogme bi doszta v-lezêsem sztáni pretekle doli mladoszti nyegove lêta, csi bi domá, kak pasztér, güncsár, delavec i csi bi bár prikóm, kak szlüzbeník bio, kak pa, ka sze je cseresz 12—14 lét med sztrádanyem z-teskim vcsenyóm nôcs i dén trápo.) Vszáko leto dvá mészeca na velke pocsitnice domö pridöcsi, je pomágao materi (ár je oco predcátom zgúbo) pri vérsztvi, — krávji pasztér je bio, stero je nikse zavvrzeno delo në. Ti ovi szo na pôli, na goszpocsini delali, on je pa krave pászao i prinyi sze je 'ze na prísesztno leto naprê vcsio. Zgödilo sze je pa ednök, ka 'ze kak 5-ti gimnázista krave paszéczi i v-knige sze vtonovsi, je në vzéo napamet, ka szo one na goszpodszi trávník prevdarile. — Ednök szamo zacšüje lármo, krêganye: 'ze te navcsim vonyécsi páver stosté szí, ka tí szvojo márho v-prepovêdanóm meszti szmês pászti, — dvê kravi ti nedta zadoszta na povrnênye kvára i krave eden csrváti goszpöd notri scsé gnati. Kardos sze gorizglednovsi vára krave v-tilosi i dvorszki je vküp vrácsa. Gori sztáne, v-rokaj drží knige, batrivno pred nyega híti i deacski govori: „Goszp. dvorszki, nâ nedo csemerni, kráv pasztér szem jasz, trnok

szem sze v-knige vtono i në szem vzéo napamet, ka szo prêk odísle, — naj mi odpúszttíjo, ár szem ji në szamrad píszto“. Dvorszki, kí je tüdi znao deacski, sze je zadrezno. ka té pasztér, kak v-csísztöj latinscsini gucusi, ga píta: „Sto szí tí?“ Pasztér je povedao, ka sto je! Na stero nyemi je dvorszki pravo: „Povê materi, nâ z-tebóm vecs nedá kráv pászti, k-meni mores pridti, dokecs nebodes nazâ v-sölo sö. v-mojöj píszárnici dobís delo, sztrosek i na dén eden ránski (persze seina), stero je bár szamo 40 krájcarov bíö, ali v-onóm vrêmeni dönök zadoszta lêpi szlüz, z-steroga sze je on lepö oblêkao. Po etóm je Kardos v-pocsitnicaj vszígdar pri dvorszkom bio, kí ga je jáko polübo i podpéao, da sze lezê vö navcsí. Teologicsno vcsenyé je tüdi v Soproni szpunyávo, potom pa vecs lét bio escse v zvüszki országaj,

Kardos za dühovnika vönavcsen je na dela presztor sztöpo. Sto je on i ka je nam bio, vszáki evangelicsánec dobro zná. Kak píszátel je dalecs poznáni, kak predgar lübléni dühovnik në szamo od szvoji gmajnarov. nego visziko prestímáni odvšzê szlovenszki i dalecs bodöcsi verníkov. On je píszao vsze nase verszke knige, cérkevne lêpe, nedoszégnyenoga stílusa i dúha peszmi; na ministeriuma zavüpanye je doli obrno po vogrszkoj vládi za národne vesznícske solé vödáne knige na nas szlovenszki jezík.

Pö Kardosi z-tála píszane, z-sztála doj obrnyene knige:

1. Dr. Luther Mártona máli kátekizmus obrvim vödáni 1837.
2. Krátki návuk krsztsansztva 1837.
3. Mála Biblinszka História 1840.
4. Krsztsanszke cérkevne peszmi 1848. i szledi mrtvecse peszmi zöszeb.
5. Doj je obrno Göncy Pála ABC-szke knige 1870.
6. Gáspár Jánosa cstenyá knige (II-IV zlöcs) 1871—73.
7. Nagy Lászloa fliszanye vu govoreny i razmênyi II-gi zlöcs 1871.
8. Nagy Lászloa jezicsno fliszanye II-zlöcs 1871.

9. Maszák Húgo: Pôti kazács na zacsétno rovatanye 1871.

10. Dr. L. M. velki kátekizmus 1851.

11. Pobožne molítvi 1851.

12. Nôvi Abecedár 1853.

13. Návod na flízanya govorênya i razmênya za vucsitele 1871.

14. Návod na vogrszki jezik I. II. zlócs. 1872.

15. Návod vu szlovenszke ABC-szke i zacsétne knige za vucsitele 1873.

16. Evangelicsanszke vere ino cérkvi obsinszki Prígodí (nê vóstampano.)

Piszao je escse: Sztarisinszke knige, národne hvalêke, popêvke, doj je obrno Vörösmartya: Szózat (Nábüd: Domovini nevkleknyeno), stero je peszniksztva remek; Arany Jánosa „Toldija“ i Toldija vecsér, stero jevu lêpoj nasoj szlovenscsini z-vogrszkoga tak verno presztávleno, stero csi cslovek csté i vküp prigliháva z-vogrszkim, csi nebi znao, stero je koreno, bi miszlo, ka je to vogrszko z-szlovenszkoga povogrscseno. Sto csé nasega jezika lepoto viditi, nâ precsté té peszmi i csi je nê neszebicsen sovínista — nede neszrámno gúcsao, ka je nas jezik: grdi, kak tó niki zgrebni jezicsárje i pizátelje poménsávajôcs trdíjo, ka mí nemamo lasznoga pizmenoga jezika. Mené nâbole dreszellí vu szrdci, csi od szláva morem csüti, ka je drúgi szlávski jezik grdi. Csi bi tó drúgi národje pravli, bi nebi tak túžno bilô. Doli je obrno Mózesovi 5 i Jósua knige, stere szo escse nê vóstampane, nego vu napiszki sze varjejo vu szobot-skoga farofa knigárnici.

Vunyem zaisztino sztrahsno velikorodnoszt i csüdüvajôcs moçs vidivsi moremo píatati, kak je mogôcse bilô v-ednom krátkom cslovecem 'zítki telko píszati. Tak da bi prorok bio, z-vecs kak pétdeszetimi létmi je naprêobcsüto, kakse szküsávanye csáka na nász i pascso sze je vsze vcsiniti, ka je od nyega sztalô.

On je obrprvim, kak jezicsár nas jezik po tisztoj pôti, stero je Kúzmics zacsno, na teliko osznôvo, ka sze v-nyem vszáka znanoszt, küncsna literatúra lehko právi. On je nam tó bio, ka je vogrszkomi jeziki Kazincy Ferenc bio. On je obdrúgim,

kak szpêvnik, kak právi poeta doszta vcsino. On je nas prvi v-právom rázumi vzéti poeta. Nyegovi versusje právi poeticsni dúh szka'zújejo i na formo gledôcs nâosztrêso kritiko presztójíjo. Presztávlanya versusov je z-táksov popolnosztjov vcsino, da bi je on szpravo. Nyegov Toldi, nyegove cérkevne peszmi, nyegovi vnôgi v-rázlocsni solszki knigaj vödáni versusje sze tak dájo csteti, da bi z-prve vretine prisli vö.

Pred 35-timi 40-timi, med 1880—890 létmi je z-Ljubláne eden profeszor i pizátel hodo v-Krízveci primeni (imé szem nyemi pozábao), nase szlovenszko pizátelsztvo je iszcao i Kardosove knige, stere je csüdüvao. Dao szem nyemi nistere: edne Szijárto mrtvecse, Kardosove peszmene i mrtvecse knige, solszke cstenyá knige. On pizátel je miszlim od loski pizátelov doszta vise sztao i prestímao drúgo szlávsko literaturo.

Kardos János sze je 1875. aug. 12. povrno k-szvojim ocsákom i nyegovo meszto na hodoskom brütivi prôszti kameni szteber oznamêni, grob je 'ze zarasztzeni i notrifléknyeni, v-nyega položeno têlo je 'ze dávno práh pepél. Kardos Jánosa mí sztarêsi lüdje escse dobro pômnimo, koreni vendszlovenszki típus, glaszne rêcsi, mocsnoga têla, odkrite dúsnevészti, odpráve steze negenyeni, vszákomi v-ocsi povedajôcsi nyegovo zménkanye, za stero ga volo szo ga vnôgi za grobianszkoga potvárjali; prilizávcov je nê trpo, tém ménye vugibke na vecs sztráni sze nagibajôcse 'zivlence, za stero ga volo je vu absolutizmusa vrêmeni pri osztrákszki beamteraj v-csarne knige bio szpíszani i nedúžno pregányani.

Pomali vszi preminéjo, kí szo Kardosa oszobno poznali, ali nyega peszmi, knige do 'zivele dovekoma. Kelikokolikrát 'znyí popêvamo, ali cstémo, szí 'znyim zgovárjamo. — Csi bi Kardos domá osztano vu páverszkom sztáni, bi zagvüsnó delaven polodelec bio 'znyega, ár szí je kak dühovnik z-polodelszkoga dela túdi vö vzéó szvoj tál, (neobtrúdjén orács, koszec, vszáke féle delavec je bio) — bi zagvüsnó szvojoj famílii vecshasznó, kak zdâ, — ali nebi hasznó obsinsztvi, nebi szpravo

díke szvojenj národní i církví szvojoj, nebi bio poszvět překmurszki evangelicsancov, nebi osztao nemrtelen nyegov szpōmenek!

Vu tom pa, dráží bratje moji, Bo'zi prszi vídimo; ka Bóg od hípa, do hípa z-prōszti lúdi dá zhájati národom apostole.

Szobotska evang. gmána je toga szvojeja velikoga sziná rodjēnya meszto z-mramornov táblov oznamēnila v-1917 leti okt. 31

K-koncovi zamerkam, ka je Kardos János za vesznicski sōl vcsenyá kníg poszlovencsanye od vogerszke vláde 800 ránski honoráriumo dóbo, stero je 1870-ti létaj velki pēnez bio i za stero szí je on v-Szafafő vōszí edno szrēdnye vērsvto kúpo, stero je dnesh nōrsinszko Banko Viltora laszneszt.

(Nadaljávanye pride.)

! ? Ka darújes tí na ? !
„DIACSKI DOM“ ? !

Rázloczni máli glászi.

Na Diacski Dom szo darúvali: *Z-Gorњи Szlávecs*: Roposa Ferenc 10 d. 5 kg. psenice, 10 kg. 'zita, 5 belic. Bokán Mátyás 2 d. 5 kg. 'zita. Huber Ferenc 5 d. Skodnik János 7 d. Huber Stevan 3 d. Celec Stevan 5 d. Huber Franc 3 d. Benkó Ferenc 2 d. Benkó Stevan 2 d. Fártek Stevan 5 d. Krpics Franc 3 d. Krpics Ferenc drúgi 5 d. Krpics Ferenc tréjji 5 d. Celec János 2 d. Celec Ferenc 5 d. Celec György 10 d. Pozvék Jo'zef 2 d. Skodnik Ferenc 5 d. Skodnik Ferenc drúgi 2 d. Skodnik Ferenc tréjji 5 d., 5 kg. 'zita. Krenosz János 5 d. Kiszilák Jo'zef 2 d. Kiszilák Ferenc 2 d. Skodnik Stevan 10 d. Csurmann Ferenc 2 d. Csurmann Jo'zef 3 d. Hajdinyák Mihály 4 kg. 'zita 5 belic, Hajdinyák Teréz 5 d. Celec Stevan 5 d. Bokán Mihály 10 kg. 'zita. Fártek Mihály 5 kg. 'zita, Hajdinyák Ferenc 5 d. Brátec György 10 d. Bertalanik Franc 5 kg. 'zita, Maitz Jo'zef 3 d. Skodnik János 5 d. Bokán Juli 10 5 kg. psenice, Benko Alajos 5 d, Bokán Franc 4 d. Bokán Ferenc 5 d. Huber Miklós 2 d. Kuzmits Stevan 2 din. — *Z-Nuskove*: Krányec Stevan 10 d. Benko Iván 4 d. Rogács Mihály 4 d. Ro-

gács Stevan 4 d. Sárkány Stevan 4 d. 4 kg. 'zita, Roposa Stevan 5 d. Felkár Stevan 10 d. Kuzmics Lipót 5 d. Krenus Ferenc 4 d. Kocsár Miklós 5 d. Knausz Ferenc 4 d. Marics Mátyás 10 d. Horváth Károly 5 d. Rogács Ferencova 5 d. Récek Ferenc 10 d. Marics Gusztáv 5 d. Wágner Rabert 4 d. Knausz Karl 4 d. Horváth János 3 d. Sárkány Franc 5 d. Krányec Stevan 2 d. Jo'zef Rogács 2 d. Benkó Mihály 3 d. Zsohár Franc 2 d. Krányec Stevan 4 d. — *Z-Sotine*: Csurmann Mihály 20 d. Kuzmics Franc 5 d. Meckár Stevan 5 d. Meckár Franc 5 d. Rogán Jo'zef 5 d. Valec Jo'zefa 3 d. Zieger Mária 2 d. Kocsár Stevan 4 d. Kiszilák Franc 5 d. Wouri Franc 10 d. Wouri Mihály 10 d. Wouri Jo'zef 5 d. Jud János 10 d. Rogán August 5 d. Bertalanics Mihály 5 d. Skrabán Antal 10 d. Szkladár István 5 d. Kuzmics Mihály 5 d. Krenosz Franc 5 d. Skodnik Franc 5 d. Jud Franc 10 d. Loncsar Jo'zef 5 d. Kuzeti Franc 5 d. Sárkány Franc 5 d. Marics Juri 5 d. Csurmann Franc 5 d. Csurmann Iván 5 d. Dervarics Iván 10 d. Kosár Miklosova 2 d. Csurmann Jo'zef 5 d. Rogán Teréz 5 d. Szvetanics Franc 5 d. Brem Franc 5 d. — *Z-Gerécsavec*: Fártek Mátyás 10 d. Kuzmics Ferenc 5 d., Kuzmics János 3 d. Makovec Iván 6 d. Horváth Franc 5 d. Krpics Franc 5 d. — *Z-Szrdice*: Csurmann 'Zu'za 10 d. Horváth Franc 2 kg. 'zita Loncsár Franc 10 d. Skledar Ivanova 4 belic, Skledar Franc 6 d. Skledar Karl 10 d. Skledar Lajos 2 kg. psenice, Skledar 'Zu'za 3 belice, 'Zelesen Mihály 10 d. Rogács Stevan 10 d. Pozvék Franc 10 d. Pörs Anna 3 belic Kuzmics Franc 10 d. Szkladár Franc 5 belic. — *Z-Dolnyi Szlávecs*: Hajdinyák Mátyás 1 d., 2 kg. psenice, 2 kg. 'zita, Hajdinyák János 2 d. Pozvék Mihály 2 d. Pozvék István 1 d. Szkladar Mihály 1'75 d., Szijártó István 1'50 d., Fártek Mihály 1 d. Fártek Mátyás 1 d. Gombóc Feréz 1'5 kg. psenice Bokán Jo'zef 1 d. Mihálik Mihály 1 kg. psenice, Küplen Mátyás 3 d. 1 kg. psenice, 1 kg. 'zita, Récek Juli 3 d. Vidonya Ivan 1 d. 1 kg. psenice, 1 kg. 'zita, Ivanics Mátyás 1 d. 1 kg. 'zito, Szijártó Jo'zef 4 d. — *Z-Nemsavec*: Szinic Jo'zef z-'zenöv 10 d. — *Z-Csrnelavec*: Szinic Ferenc 20 d. — *Z-Polane*: Pétek Károly 40 d. — G. dr. Skerlak v. fiskális szo překdáli po szodnii prinesene to'zbe 100 d. *Z-Szobote* Gorcsan kertész 50 falátov prprove flance. — *Z-Fökovec*: Horváth Ferenc mlájsi 2

I, mlêka, 1½ l. szmetane, 1½ kg. kiszelâka. 6 kg. hajd. mele, 3½ kukurcsne, 1 pint jeszia. — Z-Vidonyec: Hajdics Ádám je vküppôbrao 12·75 din. 2½ kg. krûhove mele, 1 kg. graha 11 belic. Vidonszkim vernikom poszebna hvála, kí esi szo bár szamo 4 hiže i tē nê kmetke, nego sziomaski kúcsarje, dônok szo pa z-szvojeja sziomastva darüvali. — Z-Sztrükovec: Siftár Ferenc 10 d. — Z-Predanovec: Kocén Ferenc 10 d. — Z-Gorice Szecske Géza i Karolina 15 d. — Petrôvszka fara 217 din. 50 p. — Z-Pecsôrovec: Podlêszek ½ l. tikvenoga olia. — Z-Morávec: Temlin S. 1 pint jeszia. — Z-Szrdice: Csurmann 1 pint jeszia. — Szlâvecska gmajna za vküpdáno 45 kg. 'zita po 14½ koróni i za 11 kg. psenice po 16 koron odáno 208 din. — Domanjsevcí 30 din. — Z-Gradicsa pri Dsüban Ivana i Horváth Irme zdávanyi i gosztüvanyi: Vucskics Ferenc 10, Horváth Károly 15, Horváth Sándor 10, Fliszár Stevan i Iván 10—10 Perkics Stevan 5, Dsubán Iván z-M. Petrôvec 80, Z-Küpsinec Norcsics Iván 10, z-Gederovec Augusztin Kálmán 10, z-Szobote Kovács Stevan 10 dinárov. — Z-Martjánec Novák Stevan 30, z-Vescsice edna pob. krsztsenica 50, z-Krajne Szocsics Kálmán z-tüváriscov 100, z-Csrnelavec Szocsics Lajos z-tüváriscov 50 din. — Z-Püconszke gmajne kurátor 395 din. — Z-Amerike z-Perth Amboya nas roják (z-Sztányovec vísziko postüvani dühovnik) goszp. Szmodis Stevan szo med szvojimi gmajnarmi od tam bodôcsi nasi vrêli szlovenov vküper pôbrali i poszlali 54 dolláre, stere szo aldüvali: Szmodis Stevan dühov. 4·50, Kúzma János z-zenôv z-Tesanovec 2, Kolossa Jo'zef Andrêc 5, Kúzma Stevan Vuczagomila 3, 'Zilavec Stevan 2, Hári Ádám 2, Kardos Ivan 3, Vajda Sándor, Vörös Iván, Hassáj Sándor z-zenôv z-Vanecsa, Kolossa Mariska z-Doline, Gombóc János i 'zena, Kardos Jo'zef pa Sándor, Novák János i 'zena z-Küstanovec 2—2 Szvétec Peter i 'zena 3, Proszics Ádám z-zenôv Borecsa, Bacsics Jó'zef z-zenôv. Celec Ferenc, Düh Ferenc, Zakôcs Ferenc, Vótek Jo'zef, Rôdi János z-zenôv, Hujsz Ádámova, Gergár Jo'zef z-Kri'zevec, Feuertág Mihályova z-Szobote 1—1 dol. Zrinszki Imre z-zenôv 1·50, Felkár István, Proszics Istvánova, Bacsics Stevan po 50—50 centov. Sebjanics Fáni, F. Szvétec po 25 centi. — Szrdcsna hvála i pozdráv vrêlim daritelom, kí szo sze tak lepô szpômenili z-szvoji bratov. Bôg nyim daj vsza düsevna i telovna dobra!

'Zelêmo i hválimo zôszeb vrêlomi dühovniki za trüd i proszimo ji, naj sze neszpozábijo i nada-le z-nasega vbôgoga szpráviscsa. Bôg blá'zeni ji vodi i ravnaj pa blagoszlovi z-famíliov i z-gmânarmi navküpe!

Hrastovac. Junius 6—7-én tartotta meg a felsôhorvátországi seniorátus évi rendes közgyűlését e kies szlavonországi tiszta protestáns faluban. 6-án délután érkeztek meg az egyes egyházak képviselői, kiket egyes szives vendéglátó hivekhez szállásoltak el. Ujjonnan tapasztalni lehetett, hogy nem a legjobb módúak voltak azok, akik szolgálatukat felajánlották. Szombaton délután lelkészi értekezlet tartatott, amelyen a lelkészség megbeszélte a témát: Miképen ébreszthetjük új életre a keresztény egyházat? Este Spelenberg és Luzuberger tartottak bibliai magyarázatot. Vasárnap aztán egybegyűlt a messze környék népe s mivel az imaterem szüknek bizonyult, az istentisztelet szabad ég alatt tartatott meg. Az ünnepi beszédet az ujonnan megválasztott pozsegi lelkész Ellenberger tartotta, mely után az összes lelkészek és predikátorok az urvacsorához járultak. Még délelőtt folyt le az esperességi gyűlés! Dr. Popp megnyitó szívhöz szóló szavai után, örömmel hallgatták végig évi jelentését, amely arról tanuskodott, hogy az esperesség, melynek igyekező erélyes esperese van, sokat végezthet Isten dicsőségére. Megbeszéltetett az iskolaügy; minek után a felekezeti iskolák nagy részét bezárták, elhatároztatott, hogy az egyház gondoskodik ezután a német nyelv tanításáról, hogy a vallás oktatást továbbra is anyanyelven lehessen tartani. A synodusra is meg lettek választva az esperességi kiküldöttei: Dr. Popp esperes és Dr. Hoffmann esp. felügyelőn kívül, akik hivatalból tagjai a zsinatnak, a zsinat rendes tagjaiul megválasztottak a lelkészek közül Sostaréc legrádi és Tarczay antunovaci lelkészek, a világiak közül Mayer mlinskai tanító és Schunelt hrastovaci presbiter. — A gyűlés ünnepélyes befejezése után kiki eltávozott lakására, hogy felfrissüljön. A délután és este folyamán beszéltek még Bassa antunovaci predszeaktor, mint az esperesség vendége, Tarczay, Sostarec és Hircler lelkészek, valamint Dully predikátor, aki vallásos iratokat, faliképeket és blibliákat is nagy mennyiségben árusított el a hivek között. Az Istentisztelet alatt a hrasztováci ifjusági vegyes kar Očno szakszerű vezetésével gyönyörű, összhangzatos énekek-

kel gyönyörködtette a hívek seregét. A gyűlést Dr. Popp fejezte be megható szivhezszoló beszéddel. (Ime egy igazi egyházi gyűlés, hol építenek, épülnek, nem pedig rombolnak és demonstrálnak. Szerk.)

Antunovac. Junius 11-én avatta fel Dr. Popp esperes a hívek által szerzett 3 mm. sulyu harangot, melyet a gyülekezet 20 ezer dinárért a zágrebi Berndorf cégtől vásárolt, amely újra megmutatta, hogy gyártmányait kiváló anyagból készíti. Lovasbanderiummal, fehér ruhás lányokkal hozta el harangját a gyülekezet az állomásról; a templom előtt fogadta az esperes és a községi előljáróság megható rövid beszédben. Következett az ünnepi istentisztelet, mely alkalommal a templom kicsinynek bizonyult. A felavató beszédet Dr. Popp zagrabi esperes tartotta horvát nyelven, míg németül és magyarul a helybeli lelkész tartott rövid beszédet. Az istentisztelet végeztével a hívek azonnal felhúzták a harangot, mely nemsokára kicsalta a könyeket az emberek szeméből, amidőn figyelmzettett hangjával ar égi mondásra: vivos voko, mortuos plango, fulgura frango. Kísérje e hang őket továbbra is az igazság útján.

Na znánye sze dá roditelom, ki szvojo deco vu evang. Diacski Dom 'zelejo notridati vzéti za gimnáziumszkoga, ali polgárszkoga solárvanya volo, naj prosnye do 15-toga augusztusa gosp. Kováts Stevan sinyõri notri dájo. Da je sinyõrszki gyűlés dokoncsao té dom povéksati, sze v etom leti vecs vucseníkov vzeme gori, (mogõcse deklina tüdi) pôleg cêloga i v-ménsem racsúni dobroga vcsenyá sziromaska deca po ménsem placsili i tüdi brez placsila. K-prosnyom náimre, ki sze poménsem placsili mênijo gori vzéti, morejo sziromastva i dobroga vcsenyá szvedocsansztvo prilo'ziti i doticsnoga dühovnika i vucsitela porácsanye. Opomínajo sze sztarisje, ka csi 'ze ednõk solárvanya sztroske raszkêrajo, je bõgse deco v-tákse meszto dati, gde szo pod gvüsnov pazkov, da vrêmena zaman nezavadlárijo i vu jákoszti sze neszkvárijo. Tak míszlimo, ka sze eto 'zelénye roditelov tü hitrê doszégne, kak pa gde szo nê podpazkov. Na mladézen je predevszém potrêbno veroszti-vati. Szamõ od szébe sze razmi, ka sze nebõgatni, okornoga znásanya i vtraglívi vucseníci z-

Deacskoga Dõma odsztranijo, ár sze i tü nikomi nemre znanoszt brezi trüda vu glavõ vlejáti.

Nõvi gmánszki inspektor. Bodonszka fara szi je vu juniusa 7-ga dr'zánom szvojem szpráviscsi za inspektora dr. Vucsak Stevan vrácsa odebrála. Nõvi inspektor szo Bodonszke fare roják. V Sztrükovci szo sze narõdili, v onoj obcsini, stera je 'ze telko vrli mo'zov dála nasoj cêrkvi i tüvárístvi. V Soproni szo szkoncsávali gimnázije, v Budapesti i v Gráci vszevucselisca vcsenyé. V-Budapesti na kliniki i v Ljubljani v spitáli szo szi prêk vecs lét szprávlali prakszo k-vrácsitelszti. Pred ednim letom szo sze na veliko radoszt vszém nam v Szoboto priszelili. Radi sze vüpamo, ka z-neobtrüdenov volõv i zlübéznosztjov bodo szlüzili kak inspektor tisztó cêrkev, stera dneszdén eti vedno menyé branitelov i vedno vecs szkrivni, ali kriácsécsi gyámarov má! Nõvoga inspektora z-szrdcá pozdrávlamo i Bo'zi blagoszlov 'zelêmo na nyihovo delo!

Na evang. podpornico szo aldüvali dári v Szobotskoj fari: konfirmandusje 271 d., offertorium 355·75 d., solarov pobéranye po hí'zaj: V-Borêci 45 d., v-Küpsinci 125·75, v-Vancsavészi 35·50, v-Renkovci 48·75, v-Gradiscsi 88·50, v-Vescsici 50, v-Nemsavci 112, v-Szoboti 345, v-Martyánci 142·5, v-Csrnci 14, v-Csernelavci 110, v-Norsinci 30, v-M, Petrõvci, Sodisinci, Krajni 180, v-Mlajtinci 47 din. Vszevküp 2000 din. 75 par. Z-Szlávecske fare: solárje 284 d., offertorium 180·59 d. vszevküp 464·50 d. Morávska fara: offertorium 125 d. Vucsagomila 322·50 d., Morávci 241, Tesanovci 300, Kühár Józef 50 d. vszevküp 1048·50 d. Hodos: 282·50 din. Sálóvci 111 d., Krplívnyek 39 d. pobéranye offertorium 205·85 d. vszevküp: 637·75 d. Kri'zevszka fara: 572 d. Domanjsevci 186 d. Na 923—24 Petrõvszka fara 550 din. Velka hvála pobirávcom i daritelom.

Nõvi doktor. Dr. Rituper Sándor z Küstanovec szo 'ze pred ednim letom szkoncsali na vszevucseliscsi szvoje vcsenyé i kak z-radosztjov csüjemo, tüdi k-nam blízé namênijo pridti.

Velika 'zelezniska neszrecsa sze je prigodila v Ameriki, nê dalecs od Chicaga. 42 pôtníkov je mrtvi i 60 te'zko ranyeni.